



DATUM
2017-09-21
ERT DATUM
2017-06-28

DIARIENR
2017/167-4
ER BETECKNING
Ku2017/01534/DISK

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Nästa steg? – Förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:60)

Utredningen har haft i uppdrag att se över och analysera lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt angränsande frågor. Uppdraget har bland annat handlat om att utvärdera genomslaget av den minoritetspolitiska reform som genomfördes 2010, i samband med att lagen trädde i kraft.

Statskontoret anser att betänkandet har brister som beslutsunderlag

Enligt Statskontorets mening uppvisar utredningsbetänkandet i flera avseenden brister som beslutsunderlag för regeringens fortsatta hantering av minoritetspolitiken.

En utvärdering av en verksamhet har definitionsmässigt till syfte att inte bara följa upp hur verksamheten har utvecklats över tid utan att även söka svar på dess resultat och effekter. Det kräver bland annat att det är möjligt att ställa ett ursprungligt nolläge mot nuläget och att det finns kvantitativa uppgifter som kan beskriva utvecklingen. Mot denna bakgrund ser Statskontoret det som en klar brist att utredningen endast i begränsad utsträckning redovisar kvantitativa uppgifter om de nationella minoriteternas sammansättning och utveckling och om hur deras förutsättningar har förändrats. Enligt Statskontoret är det svårt att utifrån betänkandet få en heltäckande bild av den minoritetspolitiska reformens genomslag.

Avsaknaden av kvantitativa uppgifter gör det också svårt att bedöma rimligheten i vissa av utredningens förslag. Ett exempel är att utredningen föreslår (i avsnitt 7.3) att rätten att erbjudas äldreomsorg på finska, meänkieli och samiska utanför respektive förvaltningsområde i den mån kommunen har tillgång till språkkunnig personal bör utsträckas till omsorg på romani chib och jiddisch. Enligt utredningen är ett väsentligt skäl för en sådan rättighet att äldre som inte har svenska som modersmål och som drabbas av demenssjukdomar ofta tappar det svenska språket och därmed riskerar att bli isolerade eller att inte få den vård de behöver. Utredningen ger dock mycket



knapphändiga uppgifter om hur många personer som har de berörda språken som första språk. Beträffande jiddisch sägs exempelvis endast (s. 65) att ”i dag minskar av naturliga skäl de antal talare som haft jiddisch som första språk”. Den föreslagna utökade rättigheten skulle medföra kostnader för berörda kommuner. För att bedöma rimligheten i förslaget anser Statskontoret därför att utredningen borde ha belyst hur många personer som kan antas komma i åtnjutande av rättigheten, så att det hade varit möjligt att värdera behoven i relation till kostnaderna.

En annan brist med betänkandet som beslutsunderlag är att utredningen föreslår att regeringen bör överväga att minst fördubbla statsbidraget till minoriteternas riksorganisationer, utan att redovisa någon närmare analys av hur stora behov som egentligen finns av att höja dagens stöd. Utredningen visar heller inte hur finansieringen ska ske vare sig av detta förslag eller de andra kostnadshöjande förslag som lämnas i betänkandet. Utredningen anger visserligen preciserade uppgifter om vilka kostnadsökningar förslagen kan antas medföra, men vad gäller finansieringen sägs genomgående endast via vilka utgiftsområden medlen bör förmedlas. Utredningen visar däremot inte hur finansieringen faktiskt ska gå till, till exempel om andra verksamheter inom berörda utgiftsområden förväntas prioriteras ned för att täcka de kostnadsökningar utredningen föreslår.

Statskontoret avstyrker bildandet av en ny myndighet

Utredningen föreslår att regeringen bör inrätta en särskild myndighet för uppdraget att följa upp, främja och samordna minoritetspolitiken. I dag är motsvarande uppgift uppdelad mellan Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget. Enligt utredningen arbetar sammantaget sex personer med uppdraget vid de två myndigheterna.

Statskontoret avstyrker förslaget om att bilda en ny myndighet för arbetet med minoritetspolitiken. För det talar bland annat kostnadsskäl. Att inrätta en ny myndighet innebär alltid omfattande omställningskostnader för statsförvaltningen. Uppstartsfasen är därutöver inte sällan förenad med utdragna ledtider som är negativa för verksamheten. Därtill har en liten myndighet, som det skulle vara fråga om i det här fallet, även i stadigvarande drift i allmänhet relativt sett större administrationskostnader än större myndigheter.

Att, som utredningen föreslår, förlägga den nya myndigheten till en värdmyndighet skulle visserligen vara mer effektivt än att bilda en ny, fristående myndighet. Men Statskontoret anser ändå att verksamhetens begränsade omfattning talar emot även en sådan modell. Om regeringen anser att dagens



verksamhet vid Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget bör läggas samman, så bedömer Statskontoret att en bättre lösning vore att inordna den samlade verksamheten i endera av de två befintliga myndigheterna.

Tillförordnad generaldirektör Tony Malmberg har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och utredare Svante Eriksson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Tony Malmberg

Svante Eriksson